

ОСІННЯ ПОДОРОЖ ДО КОСТРИНИ

Костянтин Буркут
канд. філ. наук,
вчений секретар
Відділення літератури, мови
та мистецтвознавства
НАН України,
м. Київ

– *Доброго ранку, прикордонна служба Вас турбує*, – це перші слова, які я почув у Кострині, – мальовничому селі, що лежить в Ужанському національному парку. Саме його краса і бажання «перезавантажитися» спонукали мене взяти квиток на поїзд і приїхати сюди. Все це я намагаюся пояснити допитливому прикордоннику, який уважно вивчає мій паспорт, перевіряє телефон і цікавиться особливостями мого перебування на військовому обліку. Потому він знову просить назвати мету поїздки і розповісти про подальший маршрут. Розсипаюся в заочних компліментах красотам Кострини, демонструю підтвердження мого бронювання, окреслюю свої плани... Нарешті, пересвідчившись у моїй благонадійності, працівник прикордонної служби дозволяє мені продовжити подорож.

Йду до старої Покровської церкви – головної архітектурної принади Кострини. Від вокзалу до неї приблизно кілометр. Храм збудували 1645 року в селі Сянки, яке зараз належить до Самбірського району Львівської області. У 1703-му костринська громада купила церкву (за іншою версією – святиню їй подарували), цього ж року її перевезли.

Перевезення храмів було досить поширеним явищем. Згадаймо хоча б церкву святого Юра в Дрогобичі або храм Івана Богослова в селі Розкопанця на Богуславщині – я про них розповідав у попередніх дописах. Костринська святиня пододала, за підрахунками автора фундаментальної книги «Сакральна дерев'яна архітектура українців Карпат» **Ярослава Тараса**, 35 км. Google твердить, що між Сянками і Костриною 37,7 км. Але навіть і 40 км зараз не є аж такою значною відстанню. Пасажирський потяг Київ–Чоп, наприклад, від Сянок до Кострини їде 1 год 16 хв, електричка – півтори години. На початку ж XVIII-го століття, коли не було ані шосейних доріг, ані залізниці, переміщення церкви було справою непростою. У деяких джерелах знаходимо згадку про те, що святиню перевозили на волах.

У 1761 р. над зрубом бабинця Покровської церкви надбудували каркасну дзвіницю. Ця видозміна зробила первісний бойківський храм схожим на пам'ятки лемківського зодчества. У другій половині XIX століття громада Кострини замислила будівництво більш модерної, як на той час, мурованої церкви. Перед Першою світовою розпочалися підготовчі роботи з її зведення, вона мала замінити собою архаїчну дерев'яну. Грянула війна – затію відклали. Після війни гроші, зібрані на будівництво нової церкви, знецінилися. Таким чином стара церква, на щастя, встояла, а згодом ще й пережила атеїстичні радянські часи. Пізніше навколо святині, яка, до речі, ідеально вписана в навколишній пейзаж, з'явилися інші дерев'яні споруди – тут тепер монастирський скит.

Ще одне місце, яке зазвичай рекомендують туристам відвідати в Кострині, – це тутешня лагуна (інколи вживають множину – лагуни). Від Покровської церкви до неї не так і далеко, треба рухатися до залізничного переїзду і минути його. Деякі блогери-відчайдухи радять далі дійти до річки Уж і перейти її вброд.

Купання в осінній річці не входило в мої плани, тому я обрав більш цивілізований шлях, перейшовши на другий берег Ужа по тросовому містку. Тут і розпитав у місцевих про лагуну. Один дядько, спасибі йому, навіть взявся мене

до неї провести. У шльопанцях він бадьоро й швидко крокував по грязі, по якій я ледве брів у кросівках-всюдиходах. Без його допомоги я шукав би лагуни набагато довше.

Ну, ось нарешті я на місці. Бурхливий невисокий водограй над лагуною зачаровує, слухати його шум і дивитися на нього можна дуже довго. Пам'ятаєте вислів про те, що безконечно можна дивитися на три речі: як горить вогонь, як тече вода і як працюють інші? Але часу в мене в запасі не було – ще хотів оглянути дерев'яну Василівську церкву в селі Сіль (до речі, її також із Сянок перевозили) і дістатися до ночівлі в Перечині.

Дорогою до Солі познайомився із місцевою жителькою, котра розповіла про біженців із різних областей України, які знаходили прихисток у Кострині.

– Були й із Києва, та їм у нас не сподобалось...

– Ні?

– Не, вони до комфорту звикли.

Авжеж, люди звикають до власних домівок, до тих вигід, що надає столиця, проте і в Кострині є свої переваги, адже в головному місті країни немає гір і такого чистого повітря. Хочеться, щоб саме заради них, а не в пошуках порятунку від війни приїздили до цього славного закарпатського села люди. ■

Водоспад

Покровська церква в с. Кострині